

Nacionālie bruņotie spēki

Dibināšanas datums: 1919. gada 10. jūlijā, apvienojot pulkveža Jāņa Baloža Dienvidlatvijas Latviešu atsevišķo brigādi un pulkveža Jorģa Zemītāna Ziemeļlatvijas brigādi, tika izveidota vienota Latvijas armija.

1994. gada 24. novembrī tika izveidoti Nacionālie bruņotie spēki, apvienojot Aizsardzības spēkus un Latvijas Republikas Zemessardzi.

Statuss: Nacionālo bruņoto spēku sastāvu, uzdevumus, vadības sistēmu, finansēšanu un kontroli nosaka Nacionālo bruņoto spēku likums, bet vienotu militārā dienesta gaitu reglamentē Militārā dienesta likums.

Mērķis: Aizsargāt Latvijas valsts suverenitāti, teritoriālo nedalāmību un tās iedzīvotājus no agresijas.

Galvenie uzdevumi: Valsts sauszemes teritorijas, jūras akvatorijas un gaisa telpas neaizskaramības nodrošināšana; piedalīšanās starptautiskajās operācijās un valsts apdraudējuma situāciju novēršanā normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā.

Citu neparedzētu uzdevumu veikšanā Nacionālos bruņotos spēkus drīkst iesaistīt tikai ar Ministru kabineta rīkojumu.

Komplektēšana: Kopš 2007. gada 1. janvāra Nacionālo bruņoto spēku regulāro spēku vienības sastāvā tikai no profesionālā dienesta karavīriem. Personālsastāvu komplektē tikai no Latvijas Republikas pilsoņiem, kuri sasnieguši 18 gadu vecumu. Miera laikā personālsastāvu veido profesionālā dienesta karavīri, kuri pilda dienestu saskaņā ar līgumu, zemessargi, civilie darbinieki un uz kārtējām vai pārbaudes militārajām mācībām iesauktie rezerves karavīri.

Sastāvs: Nacionālie bruņotie spēki ir militāro formējumu kopums, kuru veido militāri organizēta, apmācīta un apbruņota tautas daļa un kura sastāvā ir regulārie spēki, Zemessardze un Nacionālo bruņoto spēku rezerve. Regulāros spēkus veido Sauszemes spēku Mehanizētā kājnieku brigāde, Jūras spēki, Gaisa spēki, Mācību vadības pavēlniecība, Nodrošinājuma pavēlniecība, Militārā policija, Speciālo operāciju pavēlniecība un Štāba bataljons. Zemessardzi veido četras brigādes. Zemessardzes organizācijas pamatā ir vienvadības princips, un to īsteno Zemessardzes komandieris, kurš ir pakļauts Nacionālo bruņoto spēku komandierim. Nacionālo bruņoto spēku rezervi veido militārajam dienestam pakļautie, rezervē ieskaitītie Latvijas Republikas pilsoņi.

Vadība: To īsteno Nacionālo bruņoto spēku komandieris, kurš ir pakļauts aizsardzības ministram. Valsts prezidents ir valsts bruņotā spēka augstākais vadonis.

Sadarbība: Nacionālie bruņotie spēki sadarbojas ar valsts, pašvaldību un privātajām institūcijām. Ministru kabinets nosaka kārtību, kādā Nacionālie bruņotie spēki piedalās avārijas, ugunsdzēsības un glābšanas darbos, kā arī ārkārtējo situāciju izraisīto seku likvidēšanā. Iesaistīšanās palīdzības sniegšanā civilās aizsardzības sistēmai notiek ar aizsardzības ministra pavēli.

Kontrole: Nacionālo bruņoto spēku darbības civilo kontroli savas kompetences ietvaros veic aizsardzības ministrs, Valsts kontrole, Ministru kabinets, Valsts prezidents un Saeima. Iekšējo kontroli veic Nacionālo bruņoto spēku komandieris.

Personālsastāvs: 2018. gada jūnijā – 5500 karavīri un 8000 zemessargi.

Budžeta finansējums: 2017. gadā – 341 712 164 EUR, 2018. gadā – 576 341 793 EUR jeb 2% no IKP.

NATO paplašinātā klātbūtne: Lai veicinātu NATO īstenoto atturēšanas politiku un stiprinātu alianses aizsardzību, sākot ar 2017. gada 19. jūniju, Latvijā pastāvīgi uzturas Kanādas vadītā kaujas grupa, kuras sastāvā ir karavīri no Albānijas, Itālijas, Polijas, Slovēnijas, Slovākijas un Spānijas – kopskaitā vairāk nekā 1000 karavīru.

Dalība starptautiskajās operācijās kopš 1996. gada:

1996–2004	IFOR, SFOR	Bosnijā un Hercegovinā	612 karavīri
1999	AFOR	Albānijā	8 karavīri
1999–2005 2008–2009	OSCE (EDSO)	Maķedonijā, Gruzijā	19 karavīri
2000–2009	KFOR	Kosovā	457 karavīri
2003–2008	OIF	Irākā	1168 karavīri
2003–2009	EU Althea	Bosnijā un Hercegovinā	27 karavīri
2003–2014	ISAF	Afganistānā	2433 karavīri
2014	EUFOR RCA	Centrālāfrikas Republikā	39 karavīri
2011–2018*	EUNAVFOR ATALANTA	Somālijas piekrastē	28 karavīri
2013–2018*	EUTM Mali	Mali	54 karavīri
2015–2018*	EUNAVFOR Med Sophia	Itālijā	7 karavīri
2015–2018*	RESOLUTE SUPPORT	Afganistānā	224 karavīri
2016–2018*	ANO MALI MINUSIMA	Mali	32 karavīri
2016–2018*	INHERENT RESOLVE	Irākā	36 karavīri

* Latvijas armijas dalība starptautiskajā operācijā turpinās arī 2018. gadā.

2018. gadā:

RESOLUTE SUPPORT Afganistānā – 91 karavīrs
EUNAVFOR ATALANTA Somālijas piekrastē – 2 karavīri
EUTM Mali – 6 karavīri
EUNAVFOR Med Sophia Itālijā – 2 karavīri
ANO MALI MINUSIMA Mali – 18 karavīri
INHERENT RESOLVE Irākā – 12 karavīri

Dalība NATO Reaģēšanas spēkos (NRF) kopš 2006. gada:

NRF 7 – 18 karavīri (Nesprāgušās munīcijas neitralizēšanas vads)
NRF 8 – 30 karavīri (Militārās policijas vads)
NRF 10 – 42 karavīri un Jūras spēku flotiles kuģis
NRF 11 – 52 karavīri (Nesprāgušās munīcijas neitralizēšanas vads un Militārās policijas vads)
NRF 12 – 44 karavīri un Jūras spēku flotiles kuģis
NRF 14 – 3 karavīri (štāba virsnieki)
NRF 2012 – 30 karavīri (Militārās policijas vads)
NRF 2013 – Jūras spēku flotiles kuģis
NRF 2014 – Nesprāgušās munīcijas neitralizēšanas vads un Jūras spēku flotiles kuģis
NRF 2015 – 82 karavīri (Nesprāgušās munīcijas neitralizēšanas vads un Jūras spēku flotiles kuģis)
NRF 2016 – 527 karavīri (Jūras spēku flotiles kuģis NRF 1. pastāvīgajā jūras pretmīnu grupā; Militārās policijas vads NRF tūlītējās reaģēšanas spēkos; Latvijas kontingents (kājnieku rota, kaujas atbalsta elementi, štāba personāls) Baltijas bataljona sastāvā NRF rezerves spēkos; Kājnieku rota Apvienoto reaģēšanas spēku (JEF) sastāvā NRF tūlītējās reaģēšanas spēkos; Speciālo operāciju vienība NRF rezerves spēkos)
NRF 2017 – 294 karavīri (Jūras spēku flotiles komandvadības kuģis 1. pretmīnu kuģu grupā; Speciālo operāciju grupa NRF tūlītējās reaģēšanas spēkos; kājnieku rota)
NRF 2018 – 310 karavīri (Kājnieku rota NRF reaģēšanas spēku tūlītējā rezervē; Speciālo operāciju grupa NRF reaģēšanas spēku tūlītējā rezervē; Jūras spēku kuģis 1. pretmīnu kuģu grupā; Militārie inženieri NRF reaģēšanas spēku tūlītējā rezervē).

Dalība Apvienotajos reaģēšanas spēkos (JEF) 2018. gadā:

JEF 2018 – 160 karavīri (kājnieku rota)